



**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De materia, & forma Extremæ vnctionis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](#)

- 44 *Eiusdem definitio.*
 45 *Hoc sacramentum non fuit institutum, sed tantum insinuatum. Marci sexo.*
 46 *Commendatum est & promulgatum iacobi 5.*
 47 *Institutum est à Christo, & quando.*
 48 *Quando modo sit unum.*
 49 *Quatenus ipsum sit aut non sit iterabile.*

resurrectionem dicens illis, Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, &c. Ratio est, quia sicut hoc sacramentum quodammodo annexum est sacramento penitentiae, ad tollendas reliquias peccatorum : ita etiam potestas ipsius administrandi non immorio creditur quod institutiohem, an hexa fuisse potestati administrandi sacramentum penitentiae.

Quod attinet ad unitatem, quantumvis in hoc sacramento confidendo interuenient multiplex unitio, & multiplex verborum forma: nihilominus ex illis omnibus consurgit unum numero sacramentum, quod vocatur unum compositione: quia cum omnes tales unitiones & formae ordinatione ad unum integrum totius hominis unitiōnem, ad unumque completum effectum obtinendum: ex omnibus illis componitur unum tantum sacramentum: quod producat gratiam sufficientem ad confortandum & alleviandum infirmum quantum indiget, vel indigere potest.

Jam quod ipsum iterari possit, certum est de fide ex Concil. Trid. sess. 14. De Extrema unitione, c. 3. illis verbis. Quod si infirmi post suscepitā hanc unitiōnem convaluerint, iterum huius sacramenti subsidio iuvari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen incidere. Durante autem eiusdem morbi necessitate, idem sacramentum non posse iterari, prout eadem verba subindicant. Suarez in sequenti disput. 40. sect. 4. n. 6. ex eo probat, quod tale sacramentum semel susceptum, medicina sit de se sufficiens pro via necessitate in qua reger constituitur in extremis: illa enim susceptio sufficiens ad hanc auxiliū spiritale, confortat anima: sique expediens sanitatis corpori redditur. Dictum est autem durante eadem morbi necessitate, quia, ut addit Suarez, Si morbus eslet diuturnus, & prius hominem constitueret in graui periculo mortis, postea vero remitteret morbi vis, ita ut homo censeretur esse extra mortis periculum, non tamen in liberā morbo: in coequo statu aliquandiu durans, postea in simile vitæ periculum recideret; posset iterum inungi, si considerata morbi diuturnitate, eiudemque illatu atque interruptione; communī extirpatione pericula diuersa, & status diuersi, perinde censeatur, ac si morbi essent omnino distincti.

C A P V T I X.

De materia & forma Extrema unitiōnis.

S V M M A R I V M.

- 50 *Remota materia sacramenti Extrema unitiōnis, est oleum olivarum ab Episcopo benedicendum.*
 51 *Propinqua materia est unitio infirmi ex eodem oleo, quam fieri in forma crucis pium est, non tanen necessarium.*
 52 *Septem unitiones partiales ad illius integratatem requisite.*
 53 *Triā notanda circa eandem unitiōnem.*
 54 *Verba in quibus consistit forma Extrema unitiōnis: & cur sunt deprecatoria.*
 55 *An de necessitate sacramenti sit, ea esse deprecatoria.*
 56 *Quoniam ex iis non sinit essentia sacramento.*

Ex ante citatis verbis D. Iacobi, vngentes oleo, constat huius sacramenti materiam esse oleum: illudque debere esse olivarum; quia tale simpliciter intelligitur nomine olei, sicut aqua elementaria nomine aqua. Item debere esse benedicendum ab Episcopo: quod eis non est evidenter in sacra Scriptura expressum, habetur tamen ex Apostolica traditione, ut notatum est in Concilio Trid. sess. 14. in doctrina de Extrema unitione cap. Et ita Concilium Florent. in instruct. Armen. aperte definit materiam huius sacramenti esse oleum oliua ab Episcopo benedicendum. Quia definitio nobis sufficit, si pro praxi ex illis quia latius tradit Suarez in cit. disputatione 40. sect. 1. addiderimus, tale oleum debere quidem simplex esse, seu non admixtum alio liquore, atque benedicendum esse, eo benedictionis modo quem Ecclesia prescribit, tamen si talis admixtio fiat, quia non tollatur olei natura, nec ipsum sic immutetur, ut non oleum, sed mixtum aliquod artificiale censeatur: atque vere ab Episcopo benedicatur, licet alio benedictionis modo quam ab Ego sit

prescripto, poterit, si cetera necessaria concurrant, esse validum sacramentum. Nam eo vincit, vera dicitur, iuxta Concilium Florent. vñctus oleo oliue benedictio ab Episcopo.

Materia autem proxima est vñctio infirmorum predicto oleo; eadem scilicet ratione, qua in predicto lib. 27. num. 14. diximus materiam proximam baptisini esse ablutionem ex aqua elementi. Id quod Concilium Tridentinum in citato cap. primo sat's significauit, vi cuius dixit Ecclesiam intellectibile materiam huius sacramenti esse oleum ab Episcopo benedicendum, subiunctis. Nam vñctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inseparabiliter anima agnoscitur inunguit, representat. Vnde facile intelligitur vñctionem ipsam signum esse externum interioris gratie, atque adeo sacramentum consituere: quod non facit aliter quam ut materia proxima.

Si queras, An eadem vñctio debet fieri in forma crucis, sicut in Confirmitatione? Respondeat Saurez in sequenti capitulo 2. num. 2. id quidem, ut magis plumbum, fieri ac secari debere, sed non esse de necesse in tate huius sacramentum: quia neque in Concilio neque in Ecclesiis tractante conciale quid fundatum habet. Immo vero, nec dicitur esse preceptum, sum adeo necessarium esse, quin omitti possit iusta de causa, qualis est exigens necessitas, ut brevius & securius vñctio peragatur.

Caterum ad eiusdem vñctionis integratatem requiri septem, & particulares vñctiones habetur ex eo, quod Concilium Florent. loco cit. expressit: infirmum, cui hoc sacramentum confitetur, vnguendum esse in oculis, propter visionem in auribus, propter auditum in naribus, propter odoratum in ore, propter gustum, vel locutionem in manibus, propter tactum: in pedibus propter gressum: in renibus propter defecationem ibidein vigentem. Ita scilicet ut ibi applicetur medicina instituta ad fortes, seu reliquias peccatorum tollendas, vbi est eorumdem peccatorum quasi radix.

Non esse autem de necessitate sacramenti, ut omnes concurrant, ex eo Suarez in sequenti num. 6. probat: quod plerique propter honestatem duarum omniantur; pedum scilicet & renum, praestitum in feminis: vnde consequens est eas non esse de necessitate sacramenti. Quod autem alia quinque concurrere simul debeant, indicio est, quod secundum Ecclesiam communem vñctum, nulla earum omni soleat: & Concilium Florent. similiter de omnibus loquatur. An vero ille concursus sit necessarius non modo necessitate precepti, sed etiam necessitate sacramenti, intelligetur ex postea dicendis de effectu huiusc sacramenti.

Tria vero pro praxi notanda, Suarez habet in sc. 2. Primum est, num. 4. Vnamquamque talium vñctionium tantum olei requirere, quantum sufficiat, ut ipsum applicetur cum fluxu, seu extensione in parte corporis cui applicatur: perinde scilicet ac de aqua baptisimi lib. 27. num. 14. dictum est. Nam verbum vñctionis, sicut & verbum ablutionis, fluxum seu extensionem liquoris importat.

Secundum est, num. 5. non esse absolute necessarium, ut virtutem organum sensus in illis vngatur: verbi gratia, vertex oculus, quamvis propter receptionem Ecclesie constitutum est: quia licet in vitroque vigeat sensus, veretamen vñctio dicitur eidem applicata, cum facta fuerit in parte aliqua corporis, in qua est refidet. Quocirca virgente necessitate, potest tum valide tum etiam absque peccato infirmus peritans vngi ea ratione.

Tertium est, num. 9. ordinem talium vñctionium non esse de necessitate sacramenti: nempe, ut prius vngantur oculi, postea naris, &c. quia substantia materia huius sacramenti tota consistit in ipsa vñctione, cui talis ordo est accidentalis: sicut materia Eucharistiae accidentalis est ordo, quo panis prius subiicitur consecrationi, quam vinum. Atamen quia talis ordo est naturae consentaneus, & in communione Ecclesie positus, non omittitur absque peccato, etiam si valor sacramenti inde non tollatur.

RELIQVA PARS CAPITIS.

De forma Extrema vñctionis.

Concilium Florent. in instruct. Armen. eiusmodi formam assignat hanc, quam Concilium Tridentinum, sicc. 14. in doctrina de Extrema vñctione cap. 1. in fine attingit. Per illam sanctam vñctionem, & suam plenissimam misericordiam, indulget tibi Dominus, quicquid per visum peccasti. Quibus aliud iungit Romana Ecclesia, a qua in ritibus sacramentorum non est recessendum, in ita cap. Ad abolendum, De harenicis. Unde de talis forma sensum reducendum & extendendum, quacumque alia forma verbis ducatur, & surpata in administratione huius sacramenti, ut censetur validum. Adiuvatio autem illa quam Romana Ecclesia facit, constat repetitione predictorum verborum: nisi quod loco illorum (per visum) quando iunguntur auctoribus, dicatur per auditum: quando do manus per tactum: quando per des, per incessum: quando res per ardorem libidinis.

Etsi autem forma deprecatoria: tum quia datur infirmis qui elegint orationem; tum quia ipsi transuerso ex foro Ecclesie, ad forum superius diuina maiestatis: id & quae divinalemente commendatur: tum quia talis forma vocato roratio sive D. Iacobus in citato cap. 5. oratio vero, deprecatoria est. Porro cum in eadem forma dicatur, per illam formam vñctionem, significatur materia proxima huius sacramenti: cum vero subiungitur, & suam plenissimam misericordiam, significatur prius ipsa causa operatus in hoc sacramento. Cum demum additur Indulgeat tibi Deus inasprigaud peccasti, &c. significatur prius huius sacramenti officium. Hic occurrit duplex dubium.

Prius est: An de necessitate huius sacramentis, ut forma illius proferatur per modum deprecatorium, nec sufficiat proferre per modum indicatiuum, dicendo sicut Sylva in verbo Vñctio n. 2. sit dici in Ecclesia Ambrosiana, Vngos hos oculos oleo sanctificato, in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti. De hoc in utramque partem Auctores & rationes habet Suarez in cit. ta. 4. sc. 2. num. 4. & aliqui sequentiibus. Notare autem, ut licet pro praxi, satis patere ex antedictis, de fide certissimum esse, quod forma deprecatoria sit sufficiens ad validitatem huius sacramenti. An autem forma indicativa sit sufficiens, merito dubitari, cum viis sacramenti non sint duas formae totales & equivalentes. Vnde cum ad veram formam huius sacramenti requiratur rebeat ratione orationis, iuxta illud D. Iacobus, & rent per eum: propulsio vero indicatiuum modi, formaliter & proprie non sit oratio, ut per se notum est ex ipsa verborum proprietate: ea certe non videtur confenda & quia ualeat deprecatoria: ac proinde nec verba huius sacramenti forma esse, nisi ut habet Suarez in sequenti num. 8. adiunctione habeat deprecationem: ut si dicatur, vngos te oleo sancto ut Deus tibi remittat quicquid peccasti, &c.

Posterior dubium, de quo ibi locum Suarez in num. 12. cit. An omnia verba quae ex Concil. Florent. retulimus, sint substantia formae huius sacramenti. Dicendum autem videatur, illa adiectiva sanctam & uisitam, non esse substantia: ut ex eo patet, quod illa detractis sensu maneat integer. Idem etiam dicit de illis, suam misericordiam, ex eo occitur, quod sequuntur, indulget tibi Dominus, causa principalem, qua in hoc sacramento operatur, exprimit sufficienter, illi omisso. Idem etiam die endum videtur de particulibus illis, per visum, per auditum, & ceteris que in fine singulorum formarum partialium ponuntur, ex eo quod non conseruantur de necessitate sacramenti esse: quandoquidem talis necessitatis ratio dari non potest. Non quidem determinatio effectus huius sacramenti, quasi in prima vñctione remittatur peccata commissa per visum: & in secunda, commissa per auditum, & sic de ceteris: quia Deus non dat veniam dimidiatam: ita ut alieui remittens peccata mortalia commissa per visum, simul etiam remittat, & cetera, quorumque padam, nullo sensu; sed per actus mere internos, & electus, aut voluntatis commissa esse possunt. Nec etiam determinatio partium corporis quae vngi debent: quoniam in ipsi potest esse de essentiali uero sacramenti, ut haec vñctio in illis

paribus

partibus fiat: quandoquidem si quis careret aliquibus earum, ut manu, vel pede, nequiret alioqui valide suscipere istud sacramentum. Atque dato quod id est de sacramento effectu sentia: non ideo tamen ipsum esset de necessitate sacramenti, in forma exprimentium, ut confirmatur à simili: quia etiam si vñctio in fronte dicatur esse de essentia Consummatio- nis, id tamen in istius forma non declaratur.

C A P V T X.

De effectu extremae vñctionis, deque eiusdem
Ministro.

S V M M A R I V M.

- 57 Effectus sacramenti Extremæ vñctionis, ex Concilio El. rent.
& Trident. atque d. precipuo in particulari, quae est gratia habituosa.
58 Decreto est effectibus.
59 Gracia habituosa non ante datur in Extrema vñctione, quæ
quinq; sensuum vñctio: non sunt absoluta cum suis formis.
60 Omnis & filius Sacerdos: sse potest huius sacramenti id est eu minister.
61 Quid requiratur ut Sacerdos non tantum liceat hoc sacramentum administraret: & excommunicatione Religiosi. I- lud sine lenititia administrans.
62 Ex: li at o difficultate, an Ext. ema vñctio possit vni admissari à matre.

CONCILIVM Florent. in instructo. Armen. paucis ait Extremæ vñctionis effectum esse mentis sanacionem: & quantum expediat, etiam corporis. Concilium vero Trid. f. 14. De extrema vñctione cap. 2. ex verbis D. Iacobii cap. 5. de eodem effectu sic tradit: Res & effectus huius sacramenti illis verbis explicatur. Et oratio fidei salutis infirmorum, & alleuiabit eum Dominus: & si peccatum sit, remittetur ei. Recenim hæc, gratia est Spiritus sancti cuius vñctio, delicta, si quæ sint adduc expianda, & peccati reliquias exter- git, & a groti animam alleuiat & confirmat, magnam in eo diuinam misericordiæ fiduciam excitando, qua infirmus subleuat, & morbi incommoda ac labores leius fert: & tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis faciliter resilit, & sanitatem corporis interdum vbi, saluti animæ expedie- rit, consequitur.

Ex quibus Concilij verbis intelligitur: gratiam habitualem, quam conferre nisi obex ponatur, communem est omnibus sacramentis, collata in Extrema vñctione esse in infimo fundamento roboris & fortitudinis spiritualis tantum virtute includens specialia Dei auxilio proportionata necessitatibus, quæ contingit eo tempore, quo homo grauissime & grotans vix potest mouere, & excitare seipsum ad configendum in extrema vita pugna. Talia auxilia vero sensentur quæ sunt opportuna, aut ad roboram spem, quæ in articulo mortis debilitatur, per vitam male & memoriam: aut ad hilaritatem animi concipiendam, quam morbi incommoda impediunt: aut ad prompte & foriter resistendum temptationibus dæmonis, quæ tunc grauiores sunt.

Intelligitur præterea hoc sacramentum de se preparare animam, proximeque disponere ad introitum in celum: quandoquidem non solum tollit peccata, si quæ sint: sed etiam eorum reliquias abstergit: ac per prædicta auxilia iuvat ad perseverantiam in bono usque ad mortem. Ceterum reliquæ peccatorum remissorum sunt, tum præcepta temporales illis adhuc debite, tum quædam procluitates ad peccatum, nempe fomes concupiscentia, prævi habitus animæ, & male habituides corporis: quarum priores per hoc sacramentum tolluntur ex opere operato, non tamen in totum: vt argumento est, quod pro defunctis, qui illo suffragio decelerant, tanquam obnoxii præcepta purgatori sunt Ecclesiastica suffragia: posterioris vero quæ man re: experientia docet, hoc homine censetur, peristud sacramentum abstergi, quod contra illas superadat virces, perauxiliari apud memoriam. De qua se plenius Suarez disput. 41. f. 1. aje t. 1. Qui etiam videri potest in sequentiect. 4. & Gregorii Valeri. disput. 8. quæst. 1. sub finē pro solutione quarundam rationum, quæ obici possunt aduersus secundarium huius sacramenti effectum tribuendi aliquando corporis

sanitatem: Satis enim nobis est, quod is exprefse tradatur à Concilio Trid. ut patet ex verbis supra citatis: sufficiet que indicetur à D. Iacobo in cap. 5. illis verbis: Et ratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus.]

Rerat difficultas: Cum effectus gratia habitualis & remissionis peccatorum detur de se in infanti: & ad huius sacramenti constitutionem sint necessariae quinque vñctiones, & totidem eis respondentes formæ iuxta numerum quinariū sensuum. An illud instanscō ingat finita vna vñctio: & forma ei respondente: an vero finitis pluribus, aut etiam omnibus. De qua re quatuor diuersas sententias Suarez proponit in eadem disput. 41. f. 2. & eam, quam D. Thomæ communemque esse ait, sequitur: nempe tali instans esse illud in quo sacramentum hoc consummatur. Consummari autem tunc cum quinque memoratae vñctiones, & quinque eis respondentes verborum formæ perficiuntur. Omnes enim sunt de essentia huius sacramenti: quandoquidem nec vna, nec plures carum, nisi omnes concurrant, significant sufficienter esse. Cum ipsum gratia habitualis, & remissionis peccatorum: quæ non est in hoc sacramento, sit ut nec in aliis, certi tantum generis peccatorum; sed cuiuscumque generis.

Si obicias neque per omnes simul integre significari tam effectum huius sacramenti: quia significantur tantum peccata per quinque sensus commissa; præter quæ, dantur alia: nimur ea quæ sola mentis cogitatione, aut interiori tantum voluntate committuntur. Respondeat sub fine eiusdem sectionis Suarez: quod licet non omnia peccata mandentur executioni per aliquem sensum: neque omnia pro obiecto habeant aliquid per se perceptibile aliquo sensu: nullum tamen ab homine committi peccatum, quin ducat originem ab aliqua specie per sensum accepta: siquidem radix omnium peccatorum est cogitatio, quæ debet originem ducere ab aliquo ex quinque sensibus iuxta illud: Nihil est in intellectu quin fuerit prius in sensu: De qua re plura idem Suarez in sequentiect. 3. inquirens utrum aliquando effectus predictus detur sine omnibus quinque vñctionibus, concluditque negatiue. Id quod satis aperiè sequitur ex antedictis.

R E L I Q V A P A R S C A P I T I S.

De Ministro Ext. em. vñctionis.

Sacerdotem, sive constitutum in dignitate, sive gerentem animalium curam, sive etiam simplicem: non autem alium, ne Diaconum quidem, esse ministrum ad huius sacramenti validitatem necessarium habetur per illud Iacobi cap. 5. Inducat Presbyteros Ecclesia. Quo nomine (vt Concilium Trid. f. 14. De extrema vñctio. cap. 3. notat) non exstante senioris, aut primores in populo intelligendi veniunt eo loco; sed Episcopi, aut Sacerdos ab ipsis ordinati per impositionem manuum presbyterij. Vnde sequitur solum Sacerdotem esse proprium huius sacramenti Ministrum. Quod certum est de fide ex eodem Concilio ibidem can. vñctio. De extrema vñctione. Vnde ànulo alio potest valide confici, adeout nullam ob causam, non modo laicus, sed ne Diaconus quidem possit conferre tale sacramentum, prout esse communem Theologorum sententiam Suarez est disput. 43. f. 1. nu. 5. Vbi in eisdem confirmationem adfert hanc rationem: quod in rebus supernaturalibus quæ ex institutione diuina pendent, non licet nobis exceptio- nem addere sine autoritate, aut evidenteratione. At nulla datur authoritas ad casum aliquem incipendum à generali praescripto D. Iacobi: scilicet ut ad vngendum infirmum inducatur Presbyter. Nec item datur probabilis ratio: præfertim cum sacramentum hoc non sit magis necessarium, quam sacramentum penitentia: quod tamen in nullo ca- su, alius quam Sacerdos administrare potest. Sic ergo relin- quirut, non alium esse Ministrum Extremæ vñctionis quam sacerdotio initiatum.

Porro etiam omnis Sacerdos, hoc ipso quod Sacerdos, est, possit valide istud sacramentum conferre: tamen ut si mul possit licite, necessarium est præterea secundū omnes inquit Suarez disput. 45. f. 2. nu. 3. vt sit proprius Sacerdos